

De Leguminosen zijn door een *Bauhinia*-soort vertegenwoordigd en zoo zouden er nog meerdere soorten zijn op te geven tot verschillende families behoorend, welke men van tijd tot tijd in deze merkwaardige vegetatie aantreft. Voor eigenaardigheden van de Mangrove flora verwijzen we naar een artikel van CLERX uit den 1sten jaargang van dit tijdschrift. S.

EEN EIGENAARDIGHEID VAN SOMMIGE ORCHIDEEËN-BLOEMEN.

We ontvingen van den heer W. A. H. uit Goalpara een paar orchideeën-bloemen in een buisje met een desbetreffende vraag, waaraan we de volgende kleine mededeeling vastknoopen. Tevens verwijzen we naar het artikel van den heer SYBRANDI, dat over dezelfde materie handelt.

De afbeeldingen geven een voor- en achteraanzicht van de twee bloemen: fig. 1 stelt voor de voorkant van de bloem van een soort van 't geslacht *Microstylis*, fig. 2, de achterkant van dezelfde, fig. 3 de voorkant van de bloem van *Cryptostylis arachnites* ENDL. fig. 4 de achterkant. Zooals men bij fig. 1 en 2 kan opmerken bestaat de buitenste kran van bloembekleedselen, de kelkbladen of sepalen uit drie stuks: S.1, S.2 en S.3.

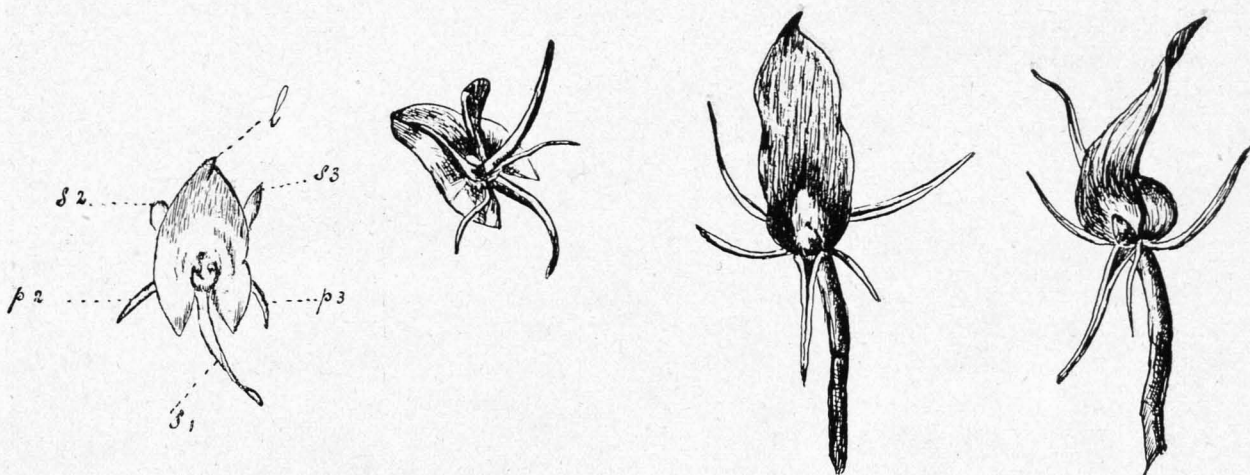

Fig. 1.

Fig. 2.

Fig. 3.

Fig. 4.

De kroonbladen of petalen zijn aangeduid door: p.1, p.2 en l. Deze laatste letter is een afkorting van het woord *labellum*, dat lip beteekent. We zien hier dus, dat de lip naar boven is gekeerd, terwijl dit bij de meeste bloemen der orchideeën niet het geval is. Toch zijn de voorbeelden niet zoo heel zeldzaam want *Cryptostylis* vertoont hetzelfde verschijnsel getuige de fig. 3 en 4; evenzoo *Malaxis*, *Sturmia* e. a.

Om een en ander wat nader toe te lichten gaan we eerst na hoe het komt, dat de lip der meeste Orchideeën naar beneden is gekeerd. Een van de meest voorkomende Orchideeën, welke op de Asem groeien, is de *Saccolabium Blumei*.

De geslachtsnaam ziet op de zakvormige lip, welke bij de soorten van dit geslacht voorkomt. Neemt men een tros bloemen, waar deze nog allen in knop zijn, dan merkt men op, dat dit eigenaardig gevormde kroonblad niet naar beneden, maar naar boven is

gericht. Bij het opengaan van de bloemen beginnen zij langzaam van stand te veranderen. De lip draait mede, eerst zijwaartsch en daarna komt ze, in dezelfde richting doorgaande, we zullen maar zeggen, op haar plaats, zoodat ze nu naar beneden is gericht. Op dat oogenblik is de bloem ontplooid en de lip dus juist op een plaats vlak tegenover die welke ze innam, terwijl de bloem nog in knop was. Deze draaiing der bloem is aan 't vruchtbeginsel zeer duidelijk te zien.

De ribben, welke op het vruchtbeginsel te zien zijn, hebben nu een spiraalvormige winding gekregen. De bloem is precies 180° gedraaid. Bij 't opengaan der bloemen van den tros kan men nog een andere eigenaardigheid waarnemen. Volgens de gewone leerboeken der plantkunde is de tros een middelpuntzoekende bloeiwijze. Deze term slaat op het opengaan der bloemen, zoodat dus de bloemen aan de basis van den tros 't eerst bloeien en zoo vervolgens, totdat de bloemen aan den top der bloeiwijze zich ontplooiën, terwijl die aan de basis reeds lang vrucht hebben gezet. Bij de Orchideeën ziet men vaak een afwijking van den regel. Niet de bloemen aan de basis van de tros gaan 't eerst open, maar die welke iets hooger zijn gezeten. We merken dit verschijnsel op bij *Saccolabium Blumei*, maar 't moet ook bij meerdere Orchideeën-soorten voorkomen.

Om nu even terug te komen op den stand der lip bij *Microstylis* en *Cryptostylis*. We moeten n. l. nog een verklaring geven voor den ongewonen stand van 't genoemde kroonblad. In enkele gevallen is de oorzaak van het verschijnsel het achterwege blijven van de draaiing der bloem, van 180°. Voor 't ontplooiën der bloembladen heeft dus geen draaiing plaats, de bloem gaat eenvoudig open en de lip bevindt zich daar waar ze in den knop was, dat is *boven*.

Bij *Malaxis* is de lip van de geopende bloem, zooals reeds werd opgemerkt *boven*, maar hier is 't geval geheel anders. De bloem voert daar toch een draaiing uit voor 't ontplooiën der kroonbladen, maar een van 360°. Wanneer die draaiing is volbracht, ontluikt de bloem en de lip is *weer* daar waar ze in den knop was, dat is *boven*. Bij *Sturmia* heeft geen draaiing plaats.

Hoe is het nu bij *Microstylis* en *Cryptostylis*. Absolute zekerheid kon ik niet verkrijgen, omdat het materiaal daarvoor niet versch genoeg meer was. Bovendien doet men 't best het ontluiken waar te nemen om het draaiën van de bloem al of niet te constateeren. 't Is ook wel aan 't al of niet gedraaide vruchtbeginsel te zien, maar dan moet 't materiaal goed versch zijn.

De eerste methode is natuurlijk de betrouwbaarste. De lip is zeer duidelijk naar boven gekeerd, dat ziet men reeds bij oppervlakkige waarneming. 't Gaat dus maar over de vraag hoe dit verschijnsel ontstaan is. Is de bloem *absoluut niet gedraaid* òf is ze 360° *gedraaid*. Ik geloof, dat we bij *Microstylis* en *Cryptostylis* een geval van het eerste hebben. Heelemaal zeker ben ik er nog niet van. Misschien wil de heer W. A. H de ontluiking der bloemen nog eens bij de levende planten nagaan en ons dan even bericht zenden.

Red.

HUISHOUELIJK GEDEELTE.

Voor het eerst dat dit opschrift in de *Tropische Natuur* verschijnt. Wat is de bedoeling van de opening dezer nieuwe rubriek. In de 1^e plaats dachten we hierdoor den band tusschen de leden der Nederlandsch-Indische Natuurhistorische Vereeniging, lezers